

GAZETA LWOWSKA.

We Srode

N^{ro.} 44.

17. Kwietnia 1822.

Wiadomości krajowe.

Z Wiednia. — Kurs z dnia 4. Kwietnia:
 Obligacye długu Stanu 5 procentowe M. K.
 74 5/16. — Moneta konwencyyna za 100, 250.
 — Akcyie bankowe, iedna po 664 M. K.

Wiadomości zagraniczne.

Wyspa St. Domingo.

Część Hiszpańska wyspy S. Domingo, połączyła się iak wiadomo, z republikancką pod Boyerem. Boyer opuścił dnia 29. Stycznia Port-au-Prince na czele swojej gwardyi i pociągnął za woyskiem swoim złożonem ze 13,000 ludzi ku Stolicy dotychczasowej części Hiszpańskiej, atoli to miasto poddało się ieszcze w d. 2. Lutego iego woysku bez żadnego oporu.

Hiszpania.

Z Madrytu d. 11. Marca. — Madryt jest zawsze przestraszony, chociaż niespokojności są za iego bramami. W Sobotę po południu zaszła kłótnia między żołnierzami pułku Ferdinanda VII. i grenadyierami gwardyi Królewskiej z powodu, iż pierwsi wołali niech żyje Riego — a drudzy niech żyje Morillo. Od słów przyszło następnie do bitwy, w której ieden żołnierz utracił życie, a wielu zostało zranionych; walka ta byłaby nawet smutniejsza miała skutki, gdyby nie nadeyscie monego patrolu milicyi, który rozpedził walczących, odebrał niektórym broń a nazyciętszych aresztował, położył był tamę kłótni zbyt daleko posuniętej. Nazajutrz zrana widziano znowu zbierających się natemże samem miejscu żołnierzy. Ogromne kłie a mianowicie pod pórki od bielizny, u niektórych zaś noże i pałasze, były orężem; walka więc wszczęła się na nowo i poniosła się wkrótce za bramę Walencyi, gdzie inż zapożno przybył patrol milicyi, gdyż na placu bitwy widziano wielu ranionych i kilku zabitych.

W czasie tej walki załoga stała pod bro-

nią, a mocne oddziały iazdy udały się na punkta naywięcey zagrożone. Wprawdzie spokojność zwolna powróciła, lecz załować potrzeba wielu żołnierzy i milicyi poległych w tej walce. Do żołnierzy obu wyżey wymienionych pułków przyłączyła się była wielka liczba próżniaków.

Liczne oddziały woyska po tym wypadku przebiegały ulicy noc całą, przygotowane nawet były inne oddziały do usmierzenia rozruchů gdzieby wypadła potrzeba, lecz na szczęście do ostateczności tej nie przyszło. Umysły iednak tak były zapalone, iż od rana w Poniedziątek widziano bandy żołnierzy zbierające się znowu przy anoscie Toledańskim, o czem gdy Jeneral Morillo dowiedział się, wsiadł na konia, i otoczony sztabem i wielu Oficerami obu dwu pułków udał się na miejsce, kazał tych co spotkał natychmiast wrócić, strażę woyskową zajął bramy, i odebrał rozkaz, aby żadnego woyskowego z iakiego bądź pułku niewypuszczono. Wprawdzie mimo tej ostrożności zaszły ieszcze małe utarczki za bramami miasta, gdyż milicyia utraciwszy dwóch swoich towarzyszów, pałała chęcią zemsty; z tem wszystkim dziś jest inż wszystko spokojne.

Francyja.

Z Paryża d. 23. Marca. — Dnia wczorayszego z rana Wice-Hrabia Chateaubriand Posel przeznaczony do dworu Londyńskiego, był u Nayaśniejszego Pana na pożegnaniu.

Sekretarz Poselstwa Rossyjskiego przy dworze Londyńskim, przybył dnia wczorayszego o szóstey z rana do Paryża, wysiadł do pałacu poselstwa Rossyjskiego, a dnia tegoż wieczorem wyiechał do Petersburga.

Z Paryża d. 26. Marca. — Rozporządzenie Królewskie zaleca aż do dalszego rozkazu, aby zaprowadzone dotąd urządzenia ku zatamowaniu chorób zarazliwych, ściśle zachowane były.

Czytamy w Dzienniku rozpraw, że Jeneral Donnadien mianowany jest Inspektorem korpusu, przeznaczonemu do tworzenia

kordonu zdrowia wzdłuż Pyreneów. Tenże sam Dziennik donosi o śmierci sławnego rytmika Paryżkiego Berwick zaszczyt wd. 23. z. m.

W Izbie Deputowanych na posiedzeniu z d. 20. Marca P. Brun de Villenet radził powtórnie zawrzeć układy handlowe z wyspą St. Domingo i zaniechać szkodliwej ambicji, która nie dozwala wchodzić w związki z dawniejszymi poddaniem Francuzkami. Wniosek jego nie wziął skutku. Artykuł 3ci budżetu o wyznaczeniu miliona 500,000 franków na wydatki nadzwyczajne, dał powód do żywych sporów. Pan Bogne de Faye radził zmniejszyć z tej ilości 140,000 franków. Pan Manuel zaczął ostro mówić przeciwko Ministrom. Prezes przywołał go kilkokrotnie do porządku; za trzecim nakoniec razem gdy mówca ciągle zbacział od przedmiotu, uchwaliła Izba (co pierwszy raz przytrafiło), że P. Manuel przez całe posiedzenie nie może mieć głosu. Powstała wielka wrzawa; nazwano Prezesa intrygantem, a uchwałę, haniebną i oburzającą stronnictwem. — Po przywróceniu spokojności i zgodzeniu się na żdaną sumę, Kanclerz Peyronnet oświadczył Izbie, co następuje: »Z rozkazu Króla, powtórnie przedstawiamy W Panom projekt prawa o karach za nadużycia druku. Projekt ten w jednem tylko miejscu zmieniony został w Izbie Parów, a Król kazał nam oświadczyć, iż na tę zmianę przystaie, i oneż potwierdza. Poprawa, która teraz ma być przedmiotem obrad W Panów, dla tego tylko doznała oporu od Ministrów, iż się zdawała być niepotrzebną. Uznawali za rzecz zbyt czcną chcieć wyraźnie powiedzieć to, co wyrażono po prostu, niewątpliwie, jasno i w sposobie żadnemu fałszywemu tłumaczeniu niepodlegającym. Sądzili rzeczą niepotrzebną wyrażać w prawie to, o czem nikt nie wąpi, to jest, iż od czasu nadania Konstytucyi powaga Króla stała się powagą konstytucyjną i nie może mieć innego charakteru. Izba Parów innego była zdania; mniemała, iż nieprzyzwoitość Króla odjąć trzeba choćby najnierozsądniejszy pozór, gdyż być może, iżby się chywycono tego nadużycia dla wystawienia w fałszywem świetle widoków władz wyższych. Przytęm atoli, tak iak my, uznała Izba Parów potrzebę zastonięcia od obelżywych zamachów władzy Króla, którą ma z urodzenia i tej, przez którą nadał nam Konstytucyją. Tym sposobem Izba Parów miała na względzie wszystkie widoki, zaradziła nieufności, którą wprawdzie rozum usunął, a którą przecież pozorny, a może nawet istotny wypadek mógłby wzbudzić. Te są pobudki do nowego ułożenia ar-

tykułu zgo, o którego przeczytanie Izby prosimy.« — Lewa strona domagała się przeczytania całego prawa; gdy atoli Kanclerz i Pan de la Bourdonnaie temu się oparli, uchwalono przeczytanie tylko drugiego artykułu; lecz cała lewa strona nie głosowała, a obrady nad tym artykułem do d. 23. b. m. odłożono. Cała zmiana artykułu tego (iak wiadomo) w tem zachodzi, iż przed wyrazem Król dodano wyraz Konstytucyyny.

Dnia 21. b. m. przystąpiła Izba do budżetu Ministerstwa spraw wewnętrznych. Centralna policya Paryżka dała powód do żywych rozpraw. — Dwa pierwsze artykuły budżetu spraw wewnętrznych przyjęto, a trzeci dla braku głosujących odłożono.

Dnia 22. b. m. przyjęto dalsze artykuły od 3. do 6. Tyczą się one stał Królewskich publiczney edukacyi, zakładów naukowych, policyi teatralney, cenzury i t. d. Za każdym artykułem wnoszono poprawy i zawsze się nowe spory rodziły.

Zjednoczone Niderlandy.

Z *Bruxellii* d. 25. Marca. — Książę Cyprino, (Lucyan Bonaparte) ma zamiar zabawienia tu przez trzy miesiące. Po zasłużonych swoich syna uda się do Ameryki, gdzie jeszcze jeden syn jego, żeni się ma z drugą córką jego brata.

Królestwo Oboiej Sycylii.

W dodatku gazety: *Giornale delle due Sicilie* czytany ogłoszony rezultat wyroku sądowego i wyroku Kommissy wojskowej w Messynie, zapadłego na d. 28. Lutego na sprawców zaburzenia, które w d. 21. Marca 1821 w pomienionem mieście wybuchnęło. Obwinionych o spisek, spółnictwo, lub utaienie rzeczy, jest 49, z których 22 nieprzytomnych, reszta uwięzionych. Wszyscy podpadają karze. Z uwięzionych skazano na śmierć pomienionym wyrokiem: Józefa Brigandis Xiędza, mającego lat 35, Salvatora Cesareo, machlerza kupieckiego mającego lat 36; Wicentego Turciani Podporucznika 30 lat mającego; Franciszka Caspes Lektora pięknych umiejętności 36 lat mającego. Wyrok co do ostatniego spelniony będzie dopiero po oświadczeniu woli Królewskiej. Trzy osoby skazane są zaocznie. — Do więzienia na 10, 8 i 6 lat osądzono 8 winowayców, do domu poprawy dwóch, czterech do więzienia Bagni a to jednego na lat 30, jednego na 26 a dwóch na 20, dwóch nieprzytomnych skazano do więzy na lat 20 a resztę od kary uwolniono.

Niemcy.

Na dniu 21szym Marca obie Izby Stanów Badeńskich zebrały się w salach swoich posiedzeń. Prezesem Seymowym, na rok b., mianowany w Izbie pierwszój Margrabia Wilhelm, Wice-Prezesami: Xiążę Fürstenberg i Radca Stanu Baron Baden. — Deputowany Zembrodt na Prezesa Izby drugiej a Deputowani Düttlinger, Embt i Frey na Sekretarzów Seymowych, tymczasowie powołanymi zostali.

W d. 27. Marca zagaił Seym osobiście, Jego Królewicza Mość W. Xiążę Badeński. Izba druga odprawiła pierwsze posiedzenie swoje tego samego dnia po południu i prace swoje rozpoczęła przystąpieniem dowyboru Prezesa i Sekretarów. Naywięcej głosów na Prezesa mieli: Deputowani Föhrenbach (lat 37), Winter z Karlsruhe (31) i Gleichenstein (32). Z tych trzech W. Xiążę wybrze jednego.

Królestwo Polskie.

Postanowieniem Xięcia Namiestnika Królewskiego JW. Stanisław Sendzimir dotąd Serżia Appellacyyny, powołanym został do sprawowania urzędu Sędziego naywyższego; zaś W. Teodor Noël, dotąd Radca Prokuratorji Jeneralnej, do sprawowania urzędu Sędziego Appellacyjnego.

D. 2. Marca r. b. obrany został na nowo Rektorem Królewskiego Warsz. Uniwersytetu na drugie cztery lata X. Woyc. Szweykowski Prof. Teolog. Kanonik Kate. Płocki Członek Tow. Król. przyjaciół nauk.

JW. Minister Sekretarz Stanu Sobolewski otrzymał pozwolenie N. Pana, wyiechania z Petersburga do wód dla poratowania zdrowia; w czasie jego nieobecności zastępować go będzie JW. Radca Stanu Jenerał Grabowski.

Ma bydź w Warszawie założony Instytut Politechniczny na wzór Wiedeńskiego lub Bawarskiego.

Opera oryginalnie, napisana »Leśniczy w Kozienskiej puszczy« wyszła z druku, dostać iey można w księgarni Węckiego, kosztuje złp. 2.

D. 1. Kwietnit opuścił ten świat ś. p. JW. Kazimierz Wichliński, Radca Stanu, Dyrektor Jeneralny w Rommiss. Rządowej przychodów i Skarbu, Kawaler orderu Ś. Stanisława drugiej klasy.

D. 3. Kwiet. na targach Warszawskich płacono za korzec żyta złp. od 13 do 14 — pszenicy pól 19 — jęczmienia od 8 do 9 — owsa od 5 do 5 i pół — siana fura jedokonna od 12 do 18, parokonna od 19 do 26 — fura słomy od 5 do 7 i pół.

O bandzie kuitarów w okolicach Łisey góry w Woiewództwie Sandomierskiem takie są wiadomości: Oznajmili pewny obywatelce, iż musi na cmentarzu złożyć 50 dukatów w znaczonej godzinie, czego ieśli nieuskuteczni, dom iey spalonym będzie. Obywatelka postać żadaną sumę, lecz zebrała wielu uzbrojonych ludzi, którzyby w oddaleniu skrycia czuwali i otoczyli tych, coby przyszli po złożone pieniądze, dowiedzieli się o tem łotry, niht nie przyszedł na cmentarz, a w kilka dni stodoły, obory i szpichlerz owęj obywatelki spalonymi zostały. — Inny znouu szanowny obywatel obciążony laty, został uwiadomiony, że łotry mają zamiar napaść na iego mieszkanie, przygotował więc broń nabitą, i przez kilka czasów otoczony wlewu ludzmi miał się na ostrożności; minęło dni kilkanaście a żadne nie wydarzyło się niebezpieczeństwo, miano więc powyższą wiadomość za trwożąca plotkę; nakoniec w nocy wieśniak daie znać do dworu, iż nieznani ludzie snują się na okolo, obywatel porwał za pistolety, a w teyże chwili wszystkimi oknami wpadają łotry; broni się mężnie starzec, rani kilku łotrów, a wystrzelwszy wszystkie nabite pistolety i fuzie dopiero staie się ofiarą zbrodniarzów; zadanymu bolesne rany, żądając wyiawienia, gdzie są pieniądze, oświadczaia, że gdy niewyawi, oczy mieć będzie wydarte, pomimo cierpień i niebezpieczeństwa utraty życia opiera się wszelkimi siłami właściciel, nie tracąc nadziei, iż przez ten czas pomoc ze wsi nadejdzie; iakoż nie zawiodł się na swym wytrwaniu, ieden z łotrów zawołał »woda przybiera«, co znać było, iż przybywają ludzie; na to łotry opuścili pokaleczonego obywatela, zabrali z sobą kilku ranionych i zabitych swoich towarzyszów poległych z ręki broniącego się odważnie obywatela, nie mogli wszystkich naprędce zabrać; aby więc nie poznano trupów, oberzneli im nosy i twarze pokaleczeli, pomimo tego poznano z iednego zostawionego zabitego łotra, iż to był Izraelita. Żandarmeryja za pomocą ludzi wiejskich chwytła tych łotrów i już większa ich połowa staie w rękę sprawiedliwości, a takie są urządzenia, iż wszyscy muszą bydź wysledzeni. Podług zeznania poymanych, banda ta składała się z 150 łotrów, są

to po większey części żydzi i mieszkańcy małych miasteczek.

R o s s y i a.

Z *Wilna* d. 17. *Marca* v. s. — Rządzący Senat przez ukaz okólny z d. 30. Listop. 1821 ogłoszony w gazecie Senackiej z d. 4. *Marca* obwieścił, naywyżey potwierdzoją opinią Rady Państwa i do wypełnienia zaleconą, a podpisaną przez Prezydenta Rady Państwa d. 27. Cze. 1821 roku, iż wyroki Sądów głównych w sprawach względem urzędników, oddanych pod Sąd przez Senatorów, na rewizyję Gubernii wystawnych, podług ukazu z dnia 9. Listopada 1817 roku, pospołu ze sprawami przesyłać na rewizyję do Rządzącego Senatowi, nie przywodząc do skutku, chociażby oddani pod Sąd usprawiedliwieni zostali. (z Kur. Lit.)

Z *Rygi* d. 11. *Marca*. — Zakupiono tu niedawno dla Angielskiej siły morskiej 20,000 cetnarów okretowych lnu i konopi, a dla Rządu Francuzkiego zawarto kontrakt na dostawę rozmaitej miary drzewa do budowy, które ma być tego lata do Francji odwiezione.

Obraz polityczny różnych Państw w Grudniu 1821.

(*Ciąg dalszy.*)

Niemcy. — Dnia 20. Grudnia zamknięty został Sejm Związku Niemieckiego na rok teźraźniejszy. — W Dreźnie d. 12. Grudnia nastąpiła wymiana zatwierdzonej ugody względem wolnej żeglugi na Elbie. Mocarstwa do zawartej ugody należące są: Austria, Prusy, Saxonja, Hannover, Danja (za Xięstwa Holsztyńskiego i Lauenburskie), Meklenburg-Szwerin, trzy Xiążęce domy Anhaltskie: Bernburg, Koeten i Dessau, tudzież wolne miasto Związkowe Hamburg. — W Królestwie Hannowerskiem zwołano Sejm na d. 18. Stycznia.

Anglija. — Parlament odroczone powtórnje na dzień 5. Lutego. Xiążę Dorset, Margrabia Canningham i P. Goulburn, mianowani Członkami tajnej Rady Stanu; Xiążę Montrose W. Podkomorzym; Margrabia Canningham W. Ochmistrzem, a Xiążę Dorset W. Koniuszem Koronnym. — Margrabia

Wellesley, Lord Namiestnik Królewski w Irlandyi, odprawił d. 29. Grudnia uroczysty wjazd do Dublinu, gdzie go jako rodowitego Irlandczyka nader uprzemie przyymowano. Spodziewać się, po talentach i gorliwości tego doświadczonego polityka, że rozruchy dotąd jeszcze niektóre prowincyje Irlandyi niepokojące, usmierzonemi zostaną.

Francya. — D. 3. Gru. Minister Sprawie-dliwości P. Deserre, przelożył Izbie Deputowanych dwa projekta do ustawy dotyczące się prassy, podług których ustawy dawniejsze u-prednią cenzurę na dzienniki pisma czasowe stanowiące do końca posiedzeń 1826 r. w swo-iej mocy pozostać mają. Projekta te Izba De-putowanych nie przyjęła, i jak zwykle w po-dobnym razie tak i teraz zaszła w Ministeryjum odmiana. P. Peyronet mianowany Ministrem Sekretarzem Stanu w Wydziale Sprawiedliwo-ści, Wice-Hrabia Montmorency Zachowawca Pieczęci objął Ministerstwo Spraw Ze-wnętrznych; Xiążę Belluno, P. Corbiere, Margrabia Clermont-Tonnerre i P. Vit-tele otrzymali: pierwszy Ministerjum Wojny, drugi Spraw Wewnętrznych, trzeci Marynarki, a czwarty Skarbu. Nowy Zachowawca Pieczęci udał się d. 15. do Izby Deputowanych i odczytał Królewskie rozporządzenie z dnia poprzedzającego, mową którego projekt do usta-wy względem rozciągnięcia na dłuższy czas in-staw z d. 21. *Marca* 1820 i d. 26. *Lipca* 1821 został cofnięty; oświadczył oraz, iż Król nowym Ministrom rozkazał, aby nowy projekt do ustawy względem Policyi nad pismami peryodycznymi niezwłocznie wygotowali. Nowy Minister Skarbu przelożył Izbie Deputo-wanych d. 20. Grudnia projekt do ustawy, a-żeby zamiast pobieranych dotąd sześć dwuna-stówek podatkowych, teraz tylko na trzy ze-zwolono, tudzież, aby dla różnych Ministe-ryjów, utworzono kredyt na 200 millionów fr. Projekt względem trzech dwunastówek podat-kowych, w obu Izbach przyjęto, a Król nakła-mu sankcyję. — Czterech Ministrów którzy swój urząd złożyli, zostali mianowani Ministrami Sta-nu i Członkami rady tajnej, dwóch peżyshato godność Parów, a jeden, Margrabia de La-tour Maubourg, urząd Gubernatora domu Inwatidów. — Niechętni usiłowali opanować zamek Saumur i twierdzę Belfort, atoli zamach ten odkryty i zniweczony został. Osada wojskowa miejsc obu dała przytem dowód swo-iej chwalebnej wierności.

(*Dokończenie nastąpi.*)